

Utrujenost

V zadnjih časih je bila naša manjšina zopet v centru pozornosti javnega mnenja, in to ne samo tu, ob meji, marveč v celi Italiji.

Nanašam se seveda na polemiko o spreminjanju vzhodnih meja, oz. Osima, ki so jo sprožili nekateri novoizvoljeni parlamentarci in ki je izzvala cel kup komentarjev v slovenskih in italijanskih medijih ter celo v tujem časopisju. Prav ti zadnji odmevi pa so verjetno streznili voditelje nove italijanske vladne večine, ki so takoj poskrbeli, da so naredili spet korak nazaj. Ob vsem tem se ne bomo tudi mi spuščali v komentiranje teh dogodkov, radi pa bi izpostavili samo eno dejstvo. Sprašujemo se namreč, zakaj je cela vrsta (tudi uglednih) komentatorjev pri tem enostavno pozabila na našo manjšino in na dejstvo, da smo mi brez zaščite že 40 let. Torej se še vedno nič ni spremenilo: še vedno je naša prisotnost izbrisana iz zavesti naših sodržavljanov ali je iz tega ali onega razloga nočejo omeniti, čeprav zanjo vedo.

Pri tem seveda ne gre posploševati, vendar se sprašujemo, ali je mogoče na tem področju kaj spremeniti in kako. Je dejstvo, da se tu stvari nočejo premakniti iz mrtve točke, znak neučinkovitosti ali utrujenosti naših politikov, kulturnih in javnih delavcev? In če je res tako, kdo in kako bo moral ukrepati? Ali pa smo mladi preveč neučakani in ne znamo potrpeti in počakati na rezultate, ki bi jih postopno morale roditi nekatere nove nam naklonjene situacije (npr. izvolitev novega tržaškega župana)?

Toda vznemirjajo nas tudi nekatere druga dejstva, ki kažejo na to, kako so naše vodilne ustanove pre-

2 ■■■►

KLUB

Ureja Jadranka Cergol

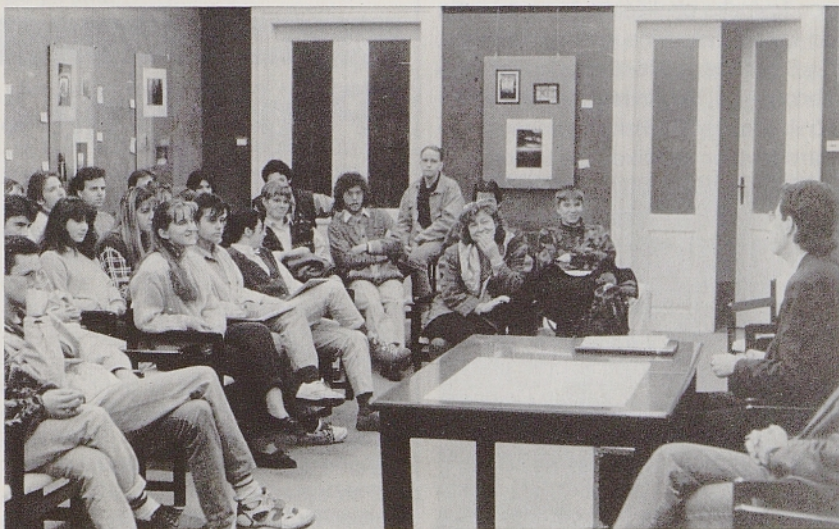
Iz delovanja Slovenskega kulturnega kluba

V zadnjem času je bilo delovanje SKK osredotočeno na številna zanimiva predavanja in predvajanja filmov. Že v februarju sta nas obiskala dr. Adrijan Pahor in dr. Bruna Ciani, ki sta nam prikazala skozi svojo zgodovinsko publikacijo (prerez tržaškega vprašanja), ki je izšla pod okriljem društva Virgila Ščeka. V soboto, 5. marca, pa je bil med nami Pavlo Tance, ki nam je z zanimivimi diapozitivi podal izsek iz svojega potovanja po Rusiji in nam tako v sliki in besedi živo prikazal moskovsko življenje.

Posebno pozornost je vzbudilo predavanje o grafologiji, ki sta ga podala Darko Bradassi in Andrej Zaghet v soboto, 12. marca. Številni mladi obiskovalci, ki so tokrat skoraj popolnoma zasedli našo dvorano, so z zanimanjem prisluhnili nekaterim novostim s tega manj poznanege področja. 19. marca

pa smo med nas povabili Toneta Bendenčiča, ki nas je seznanil s pogledi Cerkve na posmrtno življenje. Problematika je seveda zanimala številne prisotne, ki so z vprašanji in z debato osvetlili marsikatera skrivnostna področja. Večer smo dopolnili še s filmom Linea mortale. V tednu pred Veliko nočjo nam je Alex Purič prikazal film o zimskih počitnicah v Bohinju, po Veliki noči pa smo si ogledali film Malcom X. V soboto, 16. aprila, je bila med nami prof. Diomira Bajc, ki nam je spregovorila o bogastvu dvojezičnosti in o razlikah med slovenščino in italijanščino. Pri tem je poudarila dejstvo, da se Slovenci vedno manj poslužujemo stalnih rekov in fraz, zato se je sama lotila sestavljanja slovarja slovenskih in italijanskih rekov. Prof. Bajc je znana prevajalka slovenskih del v italijanščino in

2 ■■■►

Pogled v Peterlinovo dvorano med predavanjem.

Utrujenost

1

malo hitre in prožne. Tu pa mislimo na novo grožnjo po združevanju naših slovenskih srednjih šol v Trstu. P.D. je v četrtek, 28. aprila objavil članek z novico o skrbnikovem vztrajanju v zvezi z "racionalizacijo" šolske mreže na Tržaškem. Do današnjega dne, ko to pišemo, ni bilo na to novico še nobenega odmeva, kljub temu da so minili od takrat že trije dnevi. Sklepamo torej, da je bila novica lažna, če se ob tako važni stvari še nihče ni oglasil?! Ali se za tako hudo stvar več nihče ne razburi? Na primer stranke, krovne organizacije, Sindikat slovenske šole, profesorji, starši...

Če bomo dopustili, da nas bodo dogodki prehiteli in ne bomo znali dovolj hitro reagirati, bomo morali sami nositi odgovornost za morebitne posledice.

Breda Susič

Iz delovanja SKK

1

zato nam je ob tej priliki lepo orisala težave, na katere lahko naletimo pri prevajanju. Mladim poslušalcem je tudi namenila besedo spodbude k prevajanju, saj je to delo res zanimivo. Teden dni kasneje je bil naš gost dr. Tomaž Simčič s prikazom življenja primorskih Slovencev in Hrvatov v času fašistične diktature. Predstavil nam je zgodovinske okoliščine, ki so privedle do vzpona fašistične stranke na oblast. Za Slovence je bilo to izredno težavno obdobje, saj je ukinitev osebnih in političnih svoboščin potekala skladno z raznarodovalno politiko italijanske fašistične oblasti. Po predavanju je seveda stekla razprava, ki se je dotaknila tudi zgodovinskega stanja v današnji politični situaciji. 30. aprila pa nas je dr. Rafko Dolhar obogatil s predvajanjem diapozitivov o Julijcih, člani gledališkega krožka Skk pa so ob tej priliki prebrali nekatere odlomke iz zadnje Dolharjeve zbirke novel Stezice. Prof. Lučka Susič nam je orisala še avtorjevo osebnost in njegovo ustvarjalno delo, ki ima svoje korenine v nepozabni lepoti gorskih vrhov.

Utrinki iz raziskave preminulega sociologa P. Klinarja

Pred kratkim je preminil slovenski sociolog dr. Peter Klinar. Klinar je, med drugim, skupaj z drugimi strokovnjaki izvedel obširno raziskavo o Slovencih v zamejstvu in narodnostih v Sloveniji v okviru vsakoletnega raziskovalnega dela o slovenskem javnem mnenju, ki ga vodi Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij pri FSPN.

Raziskava, čeprav izvedena v daljnem letu 1976, je zanimiva, ker oriše nekaj širši okvir celotni problematiki slovenskega življa izven meja Slovenije, oz. tedanje Jugoslavije, ne izvzemši torej tolikokrat pozabljenih Porabskih Slovencev na Madžarskem. Klinar z nazorno pomočjo podatkov iz anket in drugih virov informacij opozarja, kako malo matica pozna dejansko stanje posebno Slovencev na Madžarskem. Interes slovenskega javnega mnenja za probleme Porabskih Slovencev je namreč manjši v primerjavi z interesom za probleme Slovencev v Italiji in v Avstriji; množična informacijska sredstva ne poročajo veliko o njih, stiki med slovensko manjšino na Madžarskem in matičnim narodom so pa tudi manj razviti, k čemur 'prispeva tudi mejni režim in manjša privlačnost Slovenskega Porabja kot območja za potovanja Slovencev iz matične domovine'.

Študija omenja tudi stališča Slovencev iz posameznih regij o problemih zamejskih Slovencev. Logično ugotavlja, da je potrjena hipoteza o tem, da so bolj kot Slovenci iz drugih regij seznanjene s

problemi Slovencev v zamejstvu tiste kategorije Slovencev iz matične družbe, ki bivajo v obmejnih regijah in mejijo z zamejskimi Slovenci iz posameznih sosednjih držav. Te kategorije Slovencev so tako tudi bolj zainteresirane za probleme slovenske manjšine onstran meje. Deleži odgovorov o neseznanjenosti s problemi zamejskih Slovencev iz posameznih sosednjih držav naraščajo v slovenskih regijah, ki so oddaljene ali pa ne mejijo na posamezne sosednje države, kjer prebiva manjšina (npr. neseznanjenost s položajem Slovencev v Italiji v pomurski regiji). Študija obenem omenja, kako je nadalje med primorskimi Slovenci prisoten večji delež kritičnih ocen o možnostih obstoja Slovencev v Italiji. Zanimivo je, da najdemo najvišje deleže kritičnih odgovorov, da Slovenci v Avstriji nimajo možnosti za svoj narodnostni obstoj med Slovenci iz primorske regije.

'Pri regionalnem ocenjevanju možnosti Slovencev na Madžarskem se kaže drugačna podoba. Prekmurci se z izrazito višjimi deleži od poprečja odločajo za odgovor, da imajo porabski Slovenci v celoti zagotovljene možnosti za svoj narodnostni obstoj.

Zgleda, da se ob pomanjkanju informacij o dogajanju v slovenskem Porabju ustvarja vtis, da na tem območju ni problemov in da imajo Slovenci na Madžarskem zagotovljenih dovolj možnosti za svoj narodnostni razvoj...

Vida Valenčič

SLOVENIJA V SVETU

Ureja Breda Susič

Priprave na 4. Drago mladih

Bliža se poletje in z njim tudi četrta Draga mladih, ki se bo odvijala na Opčinah od 1. do 3. septembra. Letošnji program je zasnovalo Združenje katoliških študentov iz Ljubljane, s svojimi nasveti pa so pripomogli tudi predstavniki Mladinskega odbora Slovenske prosvete iz Trsta in Amosa iz Maribora ter nekateri posamezniki, ki so bili prisotni na pospravi prejšnje Drage mladih v Mariboru septembra lani. 17. aprila letos pa smo se zopet zbrali, tokrat v Ljubljani, na sestanku, ki ga je sklical predstavnik ZKS Janez Dmrovšek; na njem je natančneje predstavil prvo zasnovano le-

tošnjega programa, ki temelji na geslu "Mladi in delovni svet". Odločili smo, da bo tudi letos obveljalo že ustaljeno pravilo: tri predavanja (oz. dve predavanji in okrogla miza) in pa kulturni oz. družabni program. Vsebina programa je za mlade aktualna, vendar pa je morda preveč vezana na razmere v Sloveniji in jo bo treba nekoliko prilagoditi našim, ali pa jo posplošiti. Ne dvomimo, da bodo potem takšen program z zadovoljstvom sprejeli vsi mladi, ki se že tri leta v velikem številu zbirajo v šotoru na vrtu openskega Marijanišča.

Alenka Štoka

Igralka v povojih: pogovor s Saro Baldè

Danes imamo v gosteh dekle, ki se je na gledaliških deskah že izkazala. Kot običajno bi ji prepustili besedo, da bi nam sama povedala kaj o sebi in... o svojem zanimivem ljubljanskem naglasu.

Ime mi je Sara Balde, sem dijakinja zadnjega razreda klasičnega liceja in velika gledališka navdušenka. Naglas je že marsikoga spravil na zgrešeno pot, saj sem doma 'le' iz Lonjerja pri Trstu: pridobila sem ga neko poletje, ko sem bila pri prijateljih v Ljubljani, od tedaj pa me ni več zapustil.

Kdaj si se začela zanimati za gledališče?

Do tega je prišlo približno tri leta od tega, ko so pri Slovenskem stalnem gledališču organizirali gledališko šolo: istočasno sem se vpisala tja in se vključila v gledališko skupino društva Tabor na Opčinah, kjer smo imeli tudi prvo premiero (sprva smo igrali otroško pravljico, nato pa Genije v kratkih hlačah). Lani sem začela obiskovati Slovenski kulturni klub, kjer sedaj sodelujem v gledališki skupini.

Letos si se udeležila tekmovanja "Palio Teatro Scuola". Bi nam na kratko povedala kaj o njem?

"Palio" obstaja pet let. Ustanovila ga je italijanska gledališka skupina, ki je želela pritegniti mlade na gledališko področje. Pred tremi leti sta se tega tekmovanja med različnimi tržaškimi višjimi šolami udeležili Nikla Panizon in Matejka Grgič (Nikla je takrat tudi zmagala kot najboljša igralka). Leto kasneje so razširili nastopajočo skupino z liceja Prešeren in letos sem vanjo vstopila tudi sama.

Kako je prišlo do tega, da ste nastopili na tekmovanju? Ali so vas povabili?

"Palio" je tako urejen, da pri njem sodelujejo samo dijaki (včasih jim pristopijo na pomoč tudi profesorji).

Letos smo pričeli z delom zgodaj, t.j. v septembru: vadili smo besedilo dela Daria Foja "Non tutti i ladri vengono per nuocere"; po treh mesecih smo odkrili, da je bil Fo za nas prezahteven, zato smo se odločili za znano igro Oscarja Wilda The Importance of being Earnest. Ker smo morali nastopiti v italijanščini, smo segli po starejšem italijanskem prevodu "L'importanza di essere Franco". Vadili smo na šoli, v glavnem po pouku.

Ob koncu "Palia" pa še veliko zadoščenje: res niste zmagali, vendar so organizatorji ravno tebe proglasili za najboljšo igralko... Je bila konkurenca zelo huda?

(Smeh) Letos je nastopilo osem šol: to je razmeroma malo, saj se jih običajno prijavi dvanajst, pa tudi štirinajst. Seveda je to zame bilo izredno zadoščenje: pomisli, ob zaključku tekmovanja je k meni prišel organizator, Andrej Orel, ter mi povedal, da je žirija soglasno predlagala mene kot najboljšo igralko. No, ja, morda tega iz skromnosti ne bi smela povedati... (smeh) Trenutno nastopam v Igru zamenjav, ki jo predstavlja gledališka skupina Slovenskega kulturnega kluba; tu se zelo

zabavam, saj igram vlogo hišne pomočnice Rezke: zgradili smo lik, ki ga res z užitkom predstavljam.

Slediš gledališkemu dogajanju? Ali se zgleduješ pri kakem igralcu oz. igralki?

Letos sem kupila bodisi abonma za Slovensko stalno gledališče kot tudi za italijansko gledališče Cristallo: hotela sem namreč primerjati oba načina igranja. Po pravici povedano sem tako začela veliko bolj ceniti slovensko gledališče, saj se mi italijanski način igranja zdi preveč izumetničen. Letos sta mi bili posebno všeč dve predstavi: Ibsenova Hiša lutk v Cristallu in monodrama Boš že videla v SSG.

Pravih zgledov nimam, čeprav zelo občudujem Miro Sardoč, veliko gledališko gospo, dalje še Polono Vetric in Alojza Sveteja.

Bi nam lahko razkrila svoje načrte za prihodnost?

(Smeh) Bila sem vedno prepričana, da se bo moje udejstvovanje na gledališkem področju ustavilo na amaterskem nivoju in da bom na Univerzi študirala za živinozdravnico; vem namreč, da mlad igralec nima veliko možnosti, da bi se vključil v kako gledališko hišo. Odkar nastopam, pa resno premišlujem o tem, da bi poskusila sprejemni izpit na ljubljanski Akademiji. Saj me nič ne stane, kajne? (Smeh)

RAST, mladinska priloga Mladike. Pripravlja uredniški odbor mladih. Pri tej številki so sodelovali: Jadranka Cergol, Breda Susič, Vida Valenčič, Alenka Štoka, Andrej in Neva Zaghet, Lucia, Sara Perini, Janez Miljač, Darko Bradassi in Nadia Roncellii. To številko je uredila Breda Susič

Trst, maj 1994

Tisk Graphart

Drevored G. D'Annunzio 27/E,
Tel.040/772151

Vesela pomlad v Angliji

London... novo mesto zapisano v spominsko knjigo zborov Vesela Pomladi, saj smo se tudi letos pevke in pevci Vesela Pomladi odzvali povabilu tamkajšnjih rojakov in jih obiskali.

Dve skupini, Mladinski in Mešani mladinski pevski zbor Vesela Pomlad, sta odpotovali izpred Finžgarjevega doma v petek, 1. aprila 1994, polni pričakovanja po novih spoznanjih in volje do novih izkušenj. Avtobus nas je odpeljal do letališča na Brnik, kjer je po približno eni uri pristalo letalo letalske družbe Adria. Vkrcali smo se in končno odleteli do Londona.

Še je živ v spominu prvi pogled na britansko prestolnico, ko smo pristajali in se je letalo počasi nižalo, sem se zagledala skozi letalsko okno in zagledala London: Temza, Tower Bridge, Tower of London, Buckingham Palace, Houses of Parliament, Westminster in Big Ben, kot nekaj simbol mesta samega. Prvi pogled na mesto me je presenetil in zagledala sem znamenitosti in kraje, ki sem si jih v naslednjih 5 nepozabnih dneh podrobneje ogledala. Pristali smo na letališču Heatrow in smo se, po obveznih pregledih, odpeljali v London Colney, kjer smo preživeli naše petdnevno gostovanje.

Takoj tisto popoldne smo preizkusili angleško gostoljubnost in navade, saj so nam naši gostitelji takoj postregli s tipičnim angleškim čajem (ob 17.00, seveda). Tisto popoldne smo imeli še vaje kot pripravo na sobotni koncert v Bedford-u, ob priliki Velike sobote. V soboto pa smo si vsi skupaj, na žalost samo v jutranjih urah, ogledali London: Westminster, Big Ben, in Buckingham Palace z znamenito menjavo straže. Popoldne pa smo se odpeljali v Bedford, kjer so nas pričakovali za mašo. Naslednjega dne, na Veliko noč, smo se odpeljali proti Manchesterju, točneje proti Rochdel-u, kjer smo nastopili dvakrat; prvič smo sodelovali pri maši, drugič pa smo imeli samostojni koncert.

V zvezi s tem koncertom gre povedati, da je bil program pesmi motivno zelo lepo usklajen. Naš zborovodja, gospod Franc Pohajač, je za koncert za obe nastopajoči skupini izbral pretežno slovenske pesmi in te so bile po večini narodne. Mislim, da je bil izbor pesmi posrečen in da samo, če

nekako spreletiš celotno Slovenijo s slovenskimi narodnimi pesmimi, lahko obogatiš človeka, ki je sicer del te, a živi izven nje. Ljudje so bili navdušeni nad programom, še posebej nad šopkom narodnih pesmi, ki jih je izvedel MPZ s spremljavo harmonikaša Denisa Novota, ki se nam je na tem gostovanju pridružil.

Ljudje so nam po koncertu čestitali in skupaj smo se pogovarjali o njihovi in naši situaciji.

Po koncertu je bila na vrsti družabnost, a čas je bil tudi z nami "rabelj hudi" in na žalost smo se morali posloviti od svojih novih prijateljev. Srce je bilo žalostno, a polno novih čustev, prikipevalo je z novimi in nepozabnimi spomini in doživetji.

Ponedeljek in torek smo imeli na razpolago za ogled mesta. London: dva svetova v enem mestu. Sama sem spoznala oba: kaotičen predel mesta: Piccadilly, kjer se okoli glavne ulice vije nešteto modnih in vsakovrstnih trgovin, v veliki večini za mladi... ko tako hodiš po mestu in si ogleduješ bogato okrašene izložbe, šfijajo mimo tebe avtobusi in taxiji brez prestanka; ljudi je po pločnikih polno, vsi drvijo, kot da ne bi imeli časa zagledati se v visok Big Bengov stolp ali v Houses of Parliament in westminster-sko

cerkev, ki še vedno stojijo v spomin na stare čase.

Potem pa še stari in umirjeni del mesta, ko stopiš čez dvižni most v Tower of London... zgleđa, kot da prestopiš prag časa in stoeletij in vstopiš v srce in jedro mesta samega. Čeprav je bil Tower of London večkrat prizorišče krvavih dejanj in umorov, ohranja še vedno svoj čar. Ta se še bolj obogati, ker je v Tower of London shranjen prekrasni kraljevi zaklad.

Mesto me je prav zares prevzelo, a v srcu in spominu ostaja še vedno živ spomin celotnega gostovanja: odhod, ogledi, sodelovanja pri maši, nastopi, pogovori s tamkajšnjimi rojaki in, na žalost, še povratek.

In spet smo tu... spet se pripravljamo na novo delo... mogoče na novo gostovanje.

Vsako gostovanje bogati človeka. Tako nas, kot ljudi, ki nas poslušajo. Rojakom skušamo dajati vsaj del njihove domovine in jih pri tem razveseljujemo. To je dejansko poslanstvo zborov Vesela Pomlad. Gostovanja pa bogatijo tudi nas pevce. Vsako gostovanje daje možnost globljega spoznanja, medsebojnega razumevanja in skupnega življenja.

Sara Perini

Marko Tavčar, prof. Nada Pertot in Ivan Vogrič na večeru, ki je bil posvečen pesniku Igu Grudnu.

Velikonočno bedenje na Opčinah

Kdor je na veliki četrtek zvečer prišel na slavje zadnje večerje v opensko župnijsko cerkev, je verjetno takoj opazil, da se je maše udeležilo zelo veliko mladit, tudi iz drugih tržaških župnij. Po sve-ti maši je bil namreč na sporedu še večer molitve, ki ga je že tretje leto zapored organizirala openska mladinska skupina.

Pobuda je zrasla iz potrebe po navezavi stikov z italijanskimi sovrstniki iz župnije sv. Jerneja. Letos pa je openska mladina privabila k sodelovanju tudi druge mlade, ki se redno srečujejo na slovenskih mladinskih mašah, tem pa so se pridružili še nekateri mladi navdušeni glasbeniki, ki so skupaj z ostalimi oblikovali res nepozaben večer.

Tema molitvenega srečanja je bila "odpuščanje". Prisotne sta najprej pozdravila Mitja Ozbič v slovenščini in Elena Zammarchi v italijanščini. Potem so mladi večer oblikovali tako, da so iz Sve-tega pisma prebirali odlomke na izbrano temo, in to v obeh jezikih. Po branju odlomkov so sledili trenutki tišine, ki so pripomogli, da se je vsakdo poglobil v božjo besedo, jo v sebi preiščeval, lahko pa je tudi na glas povedal svojo misel ali prošnjo.

K umiritvi in meditaciji pa je veliko pripomogla tudi glasba. Mladinska glas-bena skupina z Opčin je poskrbela za edinstveno doživetje s tem, da je pripravila nekaj taizejskih pesmi. To so umirjujoče kratke melodije, ki jih pevci ponavljajo tako dolgo, kolikor jim je potrebno za sprostitve in meditacijo. Pre-proste melodije pa obogati spremljava inštrumentov in pevskih točk. Tako so le-tos molitveno uro pomagali oblikovati pevci Mladinske glasbene skupine Alenka Hrovatin, Breda Susič, Alenka Štoka, Martina Feri, Matej in Tomaž Su-sič, Mitja Ozbič in Andrej Maver ter ne-kateri gojenci Glasbene matice, ki so prostovoljno pristopili k pobudi. Tako so na violino igrali Raffaella Petronio, Am-bra Košuta in Matej Santi; na violo Ve-sna Kranjec, na flavto Valentina Bembi in Metka Žerjal, na trobento Miran Pi-sani, na orgle Martin Vremec, na vio-lončelo pa Aleksander Sluga, ki je petje in orkester tudi dirigiral.

Upamo, da bo openska mladina po-budo ponovila tudi prihodnje leto, saj je bil letošnji molitveni večer res čudovita in nepozabna izkušnja za vse, ki so se ga udeležili. Hkrati pa bi lahko postal to molitveni večer za vso tržaško mladino, pa tudi za starejše, ki se hočejo na po-seben način pripraviti na največji krščan-ski praznik.

Breda Susič

Jurjevanje '94

Tudi letos, kot vsako leto pač, smo slovenski skavtje praznovali 24. aprila jurjevanje. Sv. Jurij je namreč zavetnik skavtov.

Nekateri smo se že dan prej zbrali pred društveno gostilno v Gabrovcu kmalu popoldne. Bilo nas je kar precej in pod vodstvom voditeljev smo se na-potili do nekega travnika.

Po zboru smo takoj začeli postavljati šotore, kar ni bilo lahko delo, saj so bi-li nekateri šotori zelo veliki. Morali pa smo postavljati tudi razne zgradbe kot oltar, jambor, stranišče in vhod. Na kon-cu smo bili prav utrujeni in potni, saj je tudi bilo vroče.

Proti večeru si je vsak vod začel kuhati večerjo. Večina je imela s sabo plinski kuhalnik, drugi pa so jedli send-viče. Po mojem mnenju smo imele naj-boljšo večerjo me Pantere, saj imamo med nami dve odlični kuharici.

Ko se je stemnilo, smo se vsi zbra-li okoli tabornega ognja ter peli in ple-sali. Po tabornem ognju bi morali vsi v šotore, toda na veliko razočaranje vo-diteljev ni imel nihče namena spati, saj smo vedeli, da nas bodo roverji in po-potnice napadli.

Voditelji so hoteli, da bi ostale zbuje-ne samo dežurne straže. Grozili so, da nam bodo dali P.P.D. (Prisiljeno Pro-stovoljno Delo), če ne zaspimo takoj. Toda nihče jih ni poslušal in tako so neutrudni skavtje, ki so se pogovarjali in smejali, celo noč mrgoleli po taboru.

Naslednje jutro smo že navsezgodaj imeli zbor. Nato smo skuhalo zajtrk in

začeli so prihajati starši in drugi skavti. Po zajtrku smo imeli glavni zbor. Pri-sotna sta bila tudi dva voda goriških skavtov, Gamsi in Taščice.

Nato smo imeli mašo, ki jo je daro-val g. Tone Bedenčič. Maši pa so sle-dile običajne obljube novincev volčičev in veveric ter izvidnikov in vodnic. Teh je bilo letos kar 60.

Popoldne pa se je začela igra. Raz-delili smo se po četah in šli vsak na svojo stran, da bi si poiskali bazo, kjer naj bi skrili zastave čete in vodov.

Igra je praktično slonela na skalpi-ranju in prvi pomoči. Skalpiranje je igra, pri kateri moraš izvleči trak iz pasa tvojega sovražnika. Če te je sovražnik skalpiral, si postal njegov ujetnik in on te je peljal v svojo bazo. Tu si ostal dokler ni prišel kdo iz tvoje čete, ki je bil tudi ujet. Ta te je lahko osvobodil s tem, da je pravilno odgovoril na vprašanje o pr-vi pomoči, npr. kako se zdravi kačji pik.

Cilj igre pa je bil pridobiti si čim več zastav in ujetnikov. Četa, ki je dobila največ točk, je zmagala. Igra je trajala dve uri. Nato smo se vsi vrnili v tabor, kjer smo imeli taborni ogenj, pri kate-rem so sodelovali tudi starši. Nagradili so tudi zmagovalce igre: na I. mesto se je uvrstila 5. četa, na zadnje mesto pa na žalost mi, 4. četa.

Ko se je končal taborni ogenj, smo morali počistiti travnik, šotore in zgrad-be pa smo že podrlj po kosilu.

Končno pa smo se utrujeni in neko-liko zaspani, toda polni lepih občutkov vrnili domov.

Pantera Lucia

IZ ABERDEENA NA ŠKOTSKEM: "Pošiljam vam razglednico, tako da tudi malo vidite, kje sem. To nasliki je univerza, kamor hodim (prihodnje leto bo 500-letnica njene ustanovitve). Lepa, ne? V primerjavi z našo v Trstu prav gotovo! Lep pozdrav vsem - Manica."

MOBITEL

Tema se je že zlila nad Tržaško pokrajino. Črni oblaki se zbirajo. Dež bo, si mislim. Zvonenje telefona preroga tišino. "Čuj Janez," se oglasi iz druge strani žice, "maš kej časa, da bi napisu člank za Rast". Ker sem dobra duša seveda sprejemem nalogo. Kaj naj napišem, se sprašujem. Kot izgubljena ovca tavam po hiši in iščem navdih. Oči se mi za trenutek ustavijo na telefonskem aparatu in glej, že me je prijela ustvarjalna mrzlica. Ja, seveda, pisal bom o predmetu povzročitelju moje sedanje tesnobe. No, pa začnimo.

Kdo je izumil telefon? Američani bi odgovorili, da je to Bell, Italijani pa da je Meucci. Italijan Antonio Meucci (1808-1889), po poklicu izumitelj, je zbežal iz političnih razlogov na Kubo, kjer se je zaposlil v nekem gledališču. Iskal je način, da bi preprosto sporočal navodila iz parterja delavcem za odrom in tako je iznašel telefon. Zaradi finančnih težav mu ni uspelo dokončati svojih raziskav. Ko je leta 1876 ameriški fiziolog Alexander Graham Bell (1847-1922) dobil patent za podoben aparat, ga je Meucci tožil kot plagijatorja. Sodni postopek se je vlekel leta in leta, tako da ne eden ne drugi nista doživela konca procesa. Kaže, da so nedavno proglasili Meuccija za zmagovalca.

Telefon se je iz preprostega aparata v teku let spremenil. Sedaj ga dobimo vseh vrst, oblik in barv. Vedno bolj pa se razširjajo t.i. cordless-i. Tu pa je treba poudariti, da cordless-i niso mobitel-i. Prvi so namreč sestavljeni iz dveh delov, glavne centrale, katero povežemo z navadno telefonsko vtičnico, in slušalke, ki jo lahko postavimo kamorkoli v hiši. Slušalka in

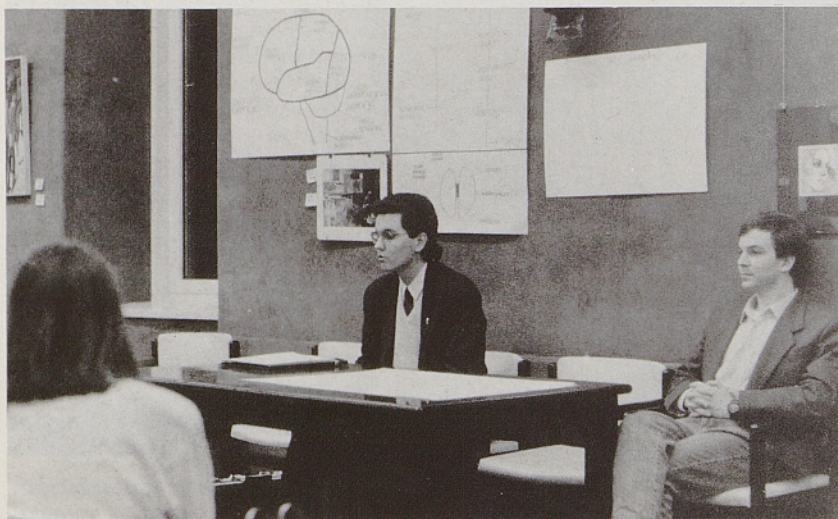
centrala sta povezani preko radijskih valov in ne preko žice. Doseg teh naprav ne seže dlje kot sto metrov. Mobitel komunicira preko mikrovalov in z njim je mogoče telefonirati iz kateregakoli kraja. Zemeljsko površino so delili na manjše sektorje: na vsakega so postavili radijsko postajo imenovano BTS (Base Transceiver Station). Površino, ki pokriva vsak BTS imenujejo celica, odtod tudi izraz "cellulare". Standard, ki ga Italija trenutno uporablja, je ETACS (Extended Total Access Communications System). Sistem je analogen in je evolucija angleškega TACS. Leta 1982 je Evropska skupnost začela preučevati standard, ki bi od tedaj veljal po vsej Evropi. Tako so izbrali digitalni standard GSM (Global System for Mobile Communications), ker so tudi nekatere države Vzhodne Evrope in na Daljnem vzhodu sprejele ta standard.

Izbira digitalnega sistema predstavlja velik napredek na področju telekomunikacij. Digitalizacija omogoča čistejši avdio signal (npr. razlika v poslušanju med starimi glasbenimi ploščami in sedanji CD-ji) in kriptiranje. Do sedaj je bilo namreč mogoče preko scannerja, ki ga je možno kupiti v vsaki boljši trgovini, prisluškovati telefonskim klicem. S kriptiranjem signala to preprečijo.

Problem kraje mobitelov pa so rešili z uvedbo posebnih magnetnih kartic, brez katerih aparat ne deluje.

Trenutno so mobiteli še precej dragi, zato ne bodo za sedaj zamenjali navadnega telefona.

P.S.: Če nameravate kupiti mobitel, pazite, da je to (kot pravijo Italijani) "l'europo", ker se bo kmalu uveljavil GSM.

Andrej Zaghet in Darko Bradassi predavatelja v SKK.

PSIHOZANIMIVOSTI

Pred kratkim sem doživel dve zares presenetljivi izkušnji: prvo na nevropsihiatričnem oddelku v otroški bolnišnici "Burlo Garofalo", kjer sta mi dve psihologinji obrazložili vsebino in pomen nevropsihioloških testov, drugo pa v glavni bolnici, kjer sem lahko na rehabilitacijskem oddelku opazoval obnašanje bolnikov, ki so utrpeli poškodbe na možganih. Rad bi na kratko opisal predvsem drugo izkušnjo, ker sem v glavni bolnici ostal dalj časa in sem tako lahko podrobneje spoznal nekatere bolezenske tipologije.

V zdravniški ambulanti mi je nevropsihologinja obrazložila, kako zdravniki ugotovijo poškodbe na možganih: to opravljajo na nevrološkem oddelku s pomočjo metode, ki se imenuje TAC. Nato me je poklicala k sebi in mi pokazala primere slik možganov: na TAC je bilo razvidno področje, ki je doživelo poškodbo (skoraj vsi možgani, ki sem jih tisti dan videl, so pripadali starejšim osebam, ki so doživeli možgansko kap).

Spoznal sem tudi nekatere bolnike. Posebno me je prevzelo obnašanje starejše gospe, ki je utrpela poškodbo na desni polobli možganov: ko je morala napisati nekaj stavkov na bel list, je bila prisiljena nagniti celo telo na desno stran, t.j. na stran poškodbe; poleg tega je pisala samo zaključni del vsakega stavka. Isto se je zgodilo s kocko: narisala je samo desno polovico predmeta.

Včasih se je lahko dogajalo, da je bil kak bolnik prenapet zaradi moje prisotnosti in je tako na zgrešen način odgovarjal na vprašanja, ki so mu bila postavljena: takrat sem se moral umakniti iz zdravniške ambulante in počakati nekaj minut pred vrati.

Nevropsihologinja mi je povedala, da se nekaterih bolnikov loteva nevrotični simptom: brez nekega predmeta (npr. robčka ali malega peluša-stega medveda) se ne bi čutili varne in bi lahko imeli hude psihološke motnje; v tem tiči tudi razlog, zakaj se taki bolniki nikoli ne oddaljijo od osebnih predmetov.

Še enkrat sem spoznal, da lahko s svojo prisotnostjo spravim v zadrego bolnika: šlo je namreč za izobraženo osebo, ki je zaradi bolezni na živčnem sistemu izgubila možnost normalnega govorjenja in morala opustiti službo; zato sem se ponovno umaknil iz ambulante.

Andrej Zaghet

Bralce vabimo, da pišejo grafologu. Treba je le, da napišejo karkoli na velik list brez črt (napolnijo naj celo stran). List naj pošljejo na naslov: Grafološka rubrika – Rast, Mladika, ul. Donizetti 3, 34133 Trst.

Tokrat sem prejel tekst v angleščini, iz vsebine domnevam, da je avtorica Peruvjanka. To me je spodbudilo, da vam nekaj povem tudi o t.i. narodnih pisavah oz. o možnosti, da bi lahko označili **zelo splošne (!)** značilnosti nekega naroda preko srednje ocene analiz pisav. Jaz sem prepričan, da je to mogoče. Ali ni morda prav prof. Trstenjak izjavil, da smo Slovenci čustven narod? Pomeni, da je z opazovanjem v svoji dolgoletni plodni karieri prišel do ugotovitve. Seveda nismo vsi Slovenci enako čustveni, vendar naj bi veljalo, da smo v povprečju le nekoliko bolj čustveni od nekaterih drugih narodov. Pomislimo npr. na severnjake!

Pred leti sem imel možnost pregledati precej pisav mladih s Švedske, iz nekdanje Češkoslovaške in iz Slovenije. Za vse velja, da so v primerjavi z italijanskimi – in tudi z našimi, ki živimo v Italiji – bolj oglate. Neki grafolog je dejal, da je italijanska mladina pomehkužena. Zanj je namreč značilna pretirano okrogla pisava, kar naj bi tudi pomenilo določeno sfanatiziranost. Pisave iz nekdanje Češkoslovaške, ki sem jih pregledal, so bile v glavnem trde, oglate, obvezno nagnjene proti desni, nekoliko manjše velikosti. Profil mladih iz te države je bil čisto drugačen. Značilni so bili določena strogost in ostrost, smisel za realnost, zaprtost, pa tudi določena čustvenost. Zanimivo bi bilo primerjati te pisave s sedanjimi, saj je minilo dobrih 10 let in je prišlo do številnih sprememb. Pisave mladih Slovencev so bile precej podobne, vendar nekoliko manj "trde", predvsem pa bolj široke, zlasti med črkami. To je odražalo večjo čustvenost, predvsem pa večjo odprtost in dobrohotnost. Švedi – ne vem, če ste to že opazili – zelo radi pišejo kar z navadnim svinčnikom. Njihova pisava je ponavadi zelo jasna in čista, vendar tudi kar se da skopa (it. Morettijeva šola: znak "parca"). To je tudi izraz določene zaprtosti, vendar zaprtosti predvsem zaradi redkobesednosti. Pisanje s svinčnikom to še potencira. Svinčnik je namreč sredstvo, s katerim, ko pišeš, najmanj pomažeš papir, torej želiš biti najmanj prisoten v socialnem okolju. Drugače so resni in pošteni. Po temu uvodu preidimo k današnjim pisavam.

We're considered available reserve, with boys it's different because they have to do the military service (if they don't have physical problems and if they aren't at the univ.) how is it in Italy? The Girls can also do the Military service but just if we want to (it's just for volunteers) why the Navy? Because I had no other choice. All girls want to go to the Navy because there, are supposed to be the most good looking guys so since 1988 they assign (the Government) each district one of these 3 forces (Lima - the department

Začnimo kar pri tekstu v angleščini. Avtorica je 23-letna **Diana**. Pisava je majhnega formata (upam, da je fotokopija 1 : 1), precej natrpana, dosti je tiskanih črk, ki niso povezane. Majhna pisava lahko izraža določeno dolgočasnost zaradi pedantstva, in veliko željo po natančnosti. V tem primeru to sicer drži – med drugim je Diana tudi izrazit analitik – vendar obogati njeno osebnost precejšnja kreativnost. Precejšnje število tiskanih črk pomeni po mnenju nekaterih grafologov sposobnost dobrega vizualnega spomina. Diana je bolj tihe narave in nekoliko neodločna. Je nezaupljiva in le s težavo izpove svoja čustva. Značilna so razpoloženska nihanja.

stopala sem na cesto, kjer sem videla mrt. Človek mene se se sprehajati veseli ljudje, je pa sem se izločila po cesti ker sem se spraševala, zakaj se je do mrtice zgodilo pravi mrti. Sui sem ga pevdan imela tako rada! Človek je knute, pravi nes knute! hena be mi mrtice biti v pomol, a pevdan je me tuome uporabite kaj v knute, me... hidi v mrtice... čiste-

Nagnjenost pisave je pomemben faktor pri grafološki analizi. Desno usmerjeno pisavo, ki je med drugim tudi hitrejša, imajo, kratkomalo povedano, bolj čustveni ljudje. V ravni pravokotni pisavi je med "srcem in glavo" pravilno razmerje, pri levo usmerjenih pisavah pa je razum tisti, ki prevladuje. Pisava proti levi je nenaravna in v bistvu pomeni določene težave v stikih z drugimi – razen če ni pisava levičarja. Ali je ta zadržanost posledica trme ali "skreganja s svetom" ali le strahu, je odvisno od ostalih grafoloških znakov. Med drugim doživi skoraj vsakdo med doraščanjem obdobje neke zaprtosti, za katero je značilna prav taka pisava. V **Bredinem** primeru bi rekel, da gre predvsem za določen strah in pesimizem. To potrjuje tudi večji desni rob papirja in številne pentlje, ki so v bistvu povratki nazaj proti levi. Breda ni prav veselega značaja, predvsem pa je večkrat zaskrbljena, stalno nekaj premlava. Je zelo nezaupljiva, sicer pa dobre narave, rada pomaga bližnjemu. Zanima jo predvsem realnost in ima veliko energij.

Kaj bi napisal? Neva me priganja kot vedno. Ne se zgražat ~~na~~ moja pisava, saj imam pla dela "štrifa". Vsi so mi od vedno razbirali moji lipse pisem, toda me gre hor tako. Ves, pisat v barah mi moji obicoj, toda za slovo in pones svojih znancev in samoga

Prevelika kreativnost včasih lahko zaide v nered. To velja za pisavo **Franca Janeza Mijsca**, ki pa je tudi kreativen in briljanten, vendar manjka določena stalnost, zgleda, da gre pisava včasih, kamor sama hoče. To pomeni površnost in brezskrbnost. Sicer pa je Janez dobrega srca, rad priskoči na pomoč, občasno je še prevelik altruist in premalo skrbi za samega sebe. Ima zelo občutljiv značaj. Dostikrat je v konfliktu s samim seboj, saj je precej negotov. Razviden je tudi kanček lenobe.

Schindler's list

Letos in še posebno po podelitvi oskarjev smo si lahko ogledali mnogo kvalitetnih in raznovrstnih filmov, najimnitnejši med temi pa je nedvomno film ameriškega režiserja židovskega rodu, Steena Spielberga, SCHINDLER'S LIST. Številni ga imajo za "film leta", bodisi zaradi kopice oskarjev, ki si jih je nabral (kar 7), bodisi zaradi aktualnosti zgodovinske snovi, ki jo obravnava (Shoar-umor šestih milijonov Židov med drugo svetovno vojno).

Treba je povedati, da je to prvo resnejše delo režiserja Spielberga, drugače vsem poznanega po pustolovskih in znanstvenofantastičnih filmih. Za ta film se je pripravljaj že vrsto let, saj je avtorske pravice knjige kupil že pred desetimi leti, vendar se ni čutil dovolj zrelega za obravnavo tako krute zgodovinske snovi; šele pojavljanje rasizma, nestrpnosti in številnih vojn so ga pripeljali do tega, da je s pomočjo filma pokazal posledice sovraštva med ljudmi in med narodi.

Vsebina filma je gotovo že mar-

sikomu znana: gre za zgodbo nemškega podjetnika, ki se je leta 1939 izselil s Sudetov v Krakov, kjer se mu je nudila možnost poceni izkoriščati židovsko delovno moč. Začetni Schindler, kot nam ga Spielberg pokaže, ni torej pokončna, moralna oseba, ampak čisto navaden špekulant, ki ga zanimajo le čimbolj koristni posli, čimvečji zaslužek in ga vojne razmere sploh ne motijo. Prav ženi nekoč zaupa, da je v Krakovu končno našel tisto, zaradi česar mu bodo posli uspevali in to je vojna oziroma velika kaotičnost v vsakdanjih razmerah. Poleg tega Schindler rad popiva, zapravlja denar, je nezvest ženi in se celo vpiše v nacistično stranko, le da bi imel čimveč koristi od vojnih razmer.

S časom, v teku vojne, pa ta čisto negativni junak doživlja katarzo, zaveda se blaznosti Hitlerjevih načrtov in zaveda se, da so človeška življenja pomembnejša od denarja. Tako se navadni lopov spremeni v pravičnika: s pomočjo svojega židovskega računovodje sestavi seznam 1100 Judov, ki so služili v njegovi tovarni, nato pa začne podkupovati gestapovce - pošilja

jim na dom košare z najizvrstnejšimi jedmi, daruje jim kupe denarja in nakita - le da bi rešil pred smrtjo "svoje Jude" oziroma Schindlerjuden, kot so se sami imenovali.

Schindler je takrat rešil 1100 Judov, sedaj pa je potomcev tistih Schindlerjuden več kot 8000.

Spielbergov film nam torej predstavi resnično zgodbo človeka, ki se je spustil na najnižjo moralno raven, ki je bil pripravljen hliniti se biti odvraten in nizkoten, v zameno za to pa je dosegel rešitev nešteti človeških življenj. Moroda je bil Schindler neke vrste moderen Faust, ki je sklenil zavezništvo s hudičem, le da se je tokrat povezava izkazala v prid prvemu in ne Mefistu.

Spielberg je za film izbral samo evropske igralce, vlogo Schindlerja igra Irec Liam Neesom, njegovega računovodje pa Ben Kingsley, ostali igralci pa so v glavnem nemškega rodu.

Film je res lep in ganljiv, zelo sugestivna je glasba, ni pa retoričen, saj se trdno drži zgodovinske tragike in ne zahaja v špektakularnost.

KLUB

Ureja Jadranka Cergol

IGRA ZAMENJAV V KROŽKU OZN V POSTOJNI...

V okviru rednih prijateljskih in kulturnih stikov med Slovenskim kulturnim klubom iz Trsta ter krožkom OZN Srednješolskega centra v Postojni je prišlo prvič tudi do gostovanja gledališke skupine SKK v Postojni.

Ob praznovanju mednarodnega leta družine je namreč gledališka skupina SKK s pomočjo Radijskega odra pripravila celovečerno predstavo z naslovom Igra zamenjav ali Skupaj je lepše in odbornikom krožka OZN iz Postojne se je zdelo, da bi bilo zelo primerno, da bi se tudi njihovi člani vključili v to praznovanje tako, da bi skupino povabili k sebi. Kot se je izkazalo, je bila zamisel o tem gostovanju izredno pozitivna, saj sta z njo oba krožka - če lahko tako rečemo - ujela kar dve muhi na en mah. Po eni strani je bila gledališka predstava tako za igralce kot za gledalce enkratno doživetje: igralci so bili najprej postavljeni pred nekaj nepričakovanih preizkušenj (pomankanje kulis in zavese, izredno številna in živahna publika), potem pa so bili prav tako nepričakovano deležni takih

zadoščenj, kot še nikoli doslej, saj se je mlada publika izredno hitro "ogrela" in zelo prizadeto in pozorno spremljala dogajanje na odru, se smejala in navdušeno ploskala.

Po drugi strani pa je to gostovanje okrepilo prijateljske in kulturne vezi med Slovenskim kulturnim klubom in krožkom OZN iz Postojne, saj so pozneje med kosilom in izletom v Postonjsko jamo stekli pogovori med odborniki in mentorjema, profesorico Susič in profesorjem Zupanom, mladi Tržačani (igralce je spremljala precej velika skupina drugih klubovcev) pa so se še pomerili s Postojnčani v prijateljski nogometni tekmi.

...IN V LJUBLJANI

V nedeljo 17. aprila pa je gledališko skupino čakala zahtevna preizkušnja, saj je bila povabljen na gostovanje v slovensko prestolnico. Gostitelji, in sicer člani Združenja katoliških študentov, so poskrbeli, da je bila igra postavljena ravno na zaključek kongresa o družini, ki ga je pripravil Odbor za mednarodno leto družine pri Slovenski škofovski konferenci. Predstava je bila v veliki dvorani teološke fakultete.

Mlade tržaške igralce pa je ob tem gostovanju čakalo kar nekaj presečenj. Že takoj ob njihovem prihodu na Teološko fakulteto so dobili namreč pisno dobrodošlico s strani ljubljanskega župana, gospoda Strgarja: "Dragi mladi igralci! Lepo je, da ste prišli v Ljubljano. Želim vam uspešen nastop in vas vse lepo pozdravljam!"

Na sami predstavi pa jih je počastilo s svojo prisotnostjo kar nekaj zelo uglednih osebosti: poleg ljubljanskega župana sta si predstavo ogledala še državni sekretar za družino pri Ministrstvu za delo, družino in socialo, gospod Drago Čepar ter sam zunanji minister in predsednik Slovenskih krščanskih demokratov, gospod Lojze Peterle.

Ta se je ob koncu tudi nekoliko zastavil z igralci in njihovo režiserko, prof. Lučko Peterlin Susič, se jim zahvalil za lepo predstavo, se pozanimal za nadaljnje programe igralske skupine in se celo z njo slikal.

Za 20 mladih igralcev je bilo to gostovanje nepozabno doživetje in lepo priznanje za njihov trud in požrtvovalnost.

24. aprila so bili mladi igralci gostje openske župnije sv. Jerneja: predstava je bila v Prosvetnem domu na Opčinah.

Breda Susič